

Vergaderjaar 2001–2002

22 112

Ontwerprichtlijnen Europese Commissie

Nr. 207

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 september 2001

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij tien fiches aan te bieden die werden opgesteld door de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Ter informatie gaat u tevens toe het afdelingscommentaar van de Raad van State op de onder 9 en 10 genoemde Commissievoorstellen, kenmerk W03.01.0420/I/A van 31 augustus 2001, in reactie op het verzoek van de Minister van Justitie van 27 juli 2001, gedaan overeenkomstig artikel 18, tweede lid, van de Wet op de Raad van State.

1. Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Strategie ter voorbereiding van de kandidaat-lidstaten op de toetreding tot de EG-EVA-verdragen van 1987 betreffende een *gemeenschappelijke regeling inzake douanevervoer* en de vereenvoudiging van de formaliteiten in het goederenverkeer.
2. Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: *Mobiliteitsstrategie* voor de Europese *onderzoekruimte*
3. Mededeling van de Commissie aan EP en Raad: Over een nauwere samenwerking met derde landen op *hoger onderwijs* gebied
4. Richtlijn betreffende *handel met voorkennis en markmanipulatie* (marktmisbruik)
5. Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de *reclame en sponsoring voor tabaksproducten*.
6. Voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over *grensoverschrijdende betalingen in euro*.
7. Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité: Ondersteuning van de nationale strategieën ten behoeve van *veilige en betaalbare pensioenen* door middel van een geïntegreerde benadering
8. Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de *bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest* op het werk

9. Voorstel voor een richtlijn van het EP en de Raad inzake *milieubescher-
ming door het strafrecht*
10. Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de straf-
rechtelijke *bescherming van de financiële belangen* van de Gemeen-
schap

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
D. A. Benschop

Fiche 1: Douanevervoer kandidaat-lidstaten

Titel: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Strategie ter voorbereiding van de kandidaat-lidstaten op de toetreding tot de EG-EVA-verdragen van 1987 betreffende een gemeenschappelijke regeling inzake douanevervoer en de vereenvoudiging van de formaliteiten in het goederenverkeer.

Datum raadsdocument: 15 juni 2001
nr. Raadsdocument: 9992/01
nr. Commissiedocument: COM(2001) 289 definitief
Eerstverantwoordelijke ministerie: FIN i.o.m. BZ, EZ, LNV

Behandelingstraject in Brussel:
Groep Douane-unie, Comité CDW (afdeling douanevervoer), Gemengde Commissie EEG-EVA

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):
Geen, het betreft beleidsuitgangspunten leidende tot aanpassing in wet- en regelgeving in de lopende processen.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het Gemeenschappelijk douanevervoer maakt het mogelijk goederen onder douanetoezicht met behulp van geharmoniseerde aangifteprocedures zonder oponthoud aan de grenzen van de aangesloten staten naar hun bestemming te vervoeren. De verdragen bestaan sinds 1987 tussen de EG (nu 15 Lidstaten), de EVA landen (Zwitserland, Noorwegen, IJsland) en sinds 1996 met de Visegrad landen (Polen, Hongarije, Slowakije, Tsjechië). De verdragen staan open voor toetreding door andere landen. Estland, Letland, Litouwen, Bulgarije, Roemenië, Slovenië en Turkije hebben gevraagd te mogen toetreden, maar de onderhandelingen zijn in 1997 stil gelegd door de crisis in het douanevervoer. De inwerkingtreding van de wijziging van wetgeving van het Gemeenschappelijk Douanevervoer per 01-07-2001 en de voortgang in de ontwikkeling van geautomatiseerde beheersystemen geven nu ruimte voor voortzetting van de onderhandelingen. Cyprus en Malta kunnen door hun geïsoleerde ligging het douanevervoer wellicht beter in hun gehele overname van het communautaire acquis verwerken.

Toetreding is mogelijk vanaf het moment dat de besluiten van de Gemengde Commissie EG-EVA worden toegepast en de geografische en functionele uitbreiding van de geautomatiseerde systemen kunnen aanvangen. Kandidaatlanden kunnen worden uitgenodigd indien zij de bijbehorende wetgeving, operationaliteit en automatisering hebben overgenomen. Voorbereiding geschiedt binnen de toetredingspartnerschappen en het hulpprogramma PHARE, waarbij ook de eigen inspanningen relevant zijn. Aanvullend zal de Commissie coherentie bevorderen in de implementatie van andere douane-instrumenten naast regelgeving, zoals de geïntegreerde toepassing op administratief niveau.

De kandidaatlanden zijn sedert 1 januari 2001 waarnemer in de werkgroep van het Gemeenschappelijk douanevervoer. Zij kunnen deelnemen aan opleidingen en uitwisselingen van ambtenaren in het programma Douane 2002. De ontwikkelingen in automatisering worden in de betrokken landen gevolgd. Regionale samenwerking, zoals tussen de Baltische staten, wordt bevorderd.

Rechtsbasis van het voorstel:

Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een Mededeling. Het betreft hier beleidsvoorstellen ten behoeve van overeenkomsten in het kader van de artikelen 133 en 300 EEG-verdrag:

- overeenkomst betreffende een gemeenschappelijke regeling inzake douanevervoer
Bijlage bij Besluit 87/415/EEG (Pb. EG. 1987, L 226), van de Raad van 15 juni 1987 betreffende de sluiting van de Overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland, de Republiek IJsland, het Koninkrijk Noorwegen, het Koninkrijk Zweden en de Zwitserse Bondsstaat betreffende een gemeenschappelijke regeling inzake douanevervoer
- overeenkomst inzake de vereenvoudiging van de formaliteiten in het goederenverkeer
(bijlage bij Besluit 87/267/EEG, Pb. EG. 1987, L 134)

Subsidiariteitstoets, proportionaliteit, deregulering:

Positief; deze materie dient op EG-niveau geregeld te worden. De regeling is een vereenvoudiging ten opzichte van de huidige mogelijkheden, dus ook de proportionaliteitstoets valt positief uit.

Nederlandse belangen:

De voorgestelde strategie opent de weg tot uitbreiding van het Gemeenschappelijk douanevervoer naar meer staten, hetgeen in het belang is van Nederland als distributieland.

Het beheer van de regeling verschuift van documentaire aangiftesystemen naar het *New Computerised Transit System*, dat eind 2003 moet zijn geïmplementeerd. Papieren aangiften op punten van vertrek en aankomst van het vervoer, terugzending daarvan ter handmatige vergelijking en meldingen bij grensovergangen worden dan vervangen door elektronische berichten die *on line* kunnen worden afgewerkt. Dit levert een aanzienlijke versnelling op van de procedure, afname van de administratieve lasten voor het betrokken bedrijfsleven en autoriteiten en een veiliger beheersysteem voor alle deelnemende staten. De toetredende staten moeten dit elektronische systeem beheersen alvorens zij tot de verdragen kunnen toetreden. De afspraak in het Gemengd Comité dat die beheersing eerst een jaar ervaren moet zijn is in de strategie overigens niet met zoveel woorden genoemd

De strategie versterkt de gerichte opname van het communautair acquis in genoemde staten, hetgeen voor het Nederlands bedrijfsleven efficiencyvoordelen en een ruimere markt oplevert. Geografische uitbreiding van de gemoderniseerde regeling zal dan ook bijdragen aan genoemde belangen.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

Geen, het betreft beoordelingscriteria voor toetredingsbeleid. De daarop volgende uitbreiding van de regeling leidt tot aanpassing van regel- en voorschriftgeving in de normale processen.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Het EP wordt door middel van deze Mededeling geïnformeerd.

Fiche 2: Strategie voor mobiliteit in de Europese Onderzoek Ruimte

Titel: Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Mobiliteitsstrategie voor de Europese onderzoekruimte

Datum Raadsdocument: 21 juni 2001
Nummer Raadsdocument: 10202/01 LIMITE RECH 83
Nummer Commissiedocument: COM(2001) 331 final
Eerstverantwoordelijke ministerie: OCW i.o.m. EZ, LNV, BZ, FIN, VWS

Behandelingstraject in Brussel:

De Mededeling werd gepresenteerd op de Onderzoeksraad van 26 juni 2001. Op de Onderzoekraad van 30 oktober 2001 wordt over mobiliteit gediscussieerd in het kader van totstandbrenging ERA (één onderzoekruimte). Verder wordt het onderwerp geïntegreerd in de procedure rond het volgende Kaderprogramma voor Onderzoek.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

Binnen het voorgenomen Kaderprogramma van 2002–2006 valt de activiteit «Menselijk Potentieel en mobiliteit», via welke de mobiliteitsstrategie dient te worden geïmplementeerd. De Commissie stelt voor 10,3% van het totaalbudget voor KP6, hieraan te besteden. Het totaalbudget is nog in onderhandeling.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel

Achtergrond: Eurocommissaris Busquin wil een nieuw geïntegreerd R&D-beleid voor Europa. Onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie alsmede de mate waarin deze o.m. via het onderwijs en de media hun draagvlak in de samenleving vinden zijn doorslaggevend voor de competitiviteit van Europa. De Commissie heeft in het verlengde van de Europese Raad van Lissabon voorstellen gedaan voor de creatie van één Europese Onderzoekruimte (ERA) die moet kunnen concurreren met bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Eén van de prioriteiten is dat onderzoekers zelf vorm geven aan de ERA d.m.v. versterkte samenwerking, volledige participatie van onderzoekers uit de kandidaat-lidstaten en uit de geassocieerde landen en vergaande openstelling voor deelname van de beste onderzoekers uit andere landen van de wereld.

Het in de Mededeling beschreven voorstel voor een mobiliteitsstrategie voor onderzoek bouwt voort op eerder werk dat is verricht op het gebied van onderwijs, public administration en de studie naar de belemmeringen voor mobiliteit («mobstacles»).

Doel Mobiliteitsstrategie

- Het Europese onderzoekbestel aantrekkelijk maken (huidige onderzoekers behouden; bevorderen dat onderzoekers vanuit derde landen richting EU komen en voormalige EU-onderzoekers stimuleren terug te keren naar EU).
- Gunstige arbeidsvoorwaarden creëren voor onderzoekers t.b.v. transnationale en intersectorale mobiliteit.
- Innovatie bevorderen door gebruik te maken van het instrument mobiliteit.

Inhoud voorstel:

De laatste jaren geeft het potentieel van onderzoekers in Europa reden tot zorg (vergeleken met de VS en Japan werken veel minder onderzoekers bij universiteiten of bedrijfsleven; Europa heeft te maken met een *brain drain* naar de VS; een steeds kleiner aantal jonge mensen kiest een loopbaan in het onderzoek en er is een ondervertegenwoordiging van vrouwen in wetenschappelijke carrières). Om de Europese concurrentie-

positie te verbeteren moet het instrument mobiliteit in Europa beter worden benut. De meerwaarde is gelegen in samenwerking tussen onderzoekers uit verschillende regio's van Europa, tussen onderzoeksinstituten en bedrijfsleven, verspreiding van kennis, verhogen van wetenschappelijke kwaliteit van individuele onderzoekers en van internationaal erkende excellente onderzoekscentra.

Belemmeringen voor mobiliteit moeten worden weggenomen. Samenvattend kan daarover worden gezegd dat vooral ervaren onderzoekers die met hun gezin een gemiddeld korte tijd in een land verblijven (2–5 jaar) tegen problemen aanlopen m.b.t. wet- en regelgeving («derde landers» hebben te maken met andere wettelijke regels dan EU-burgers), sociale, culturele en taalbarrières en soms ook economische belemmeringen. Bovendien kan de tekst van wet- en regelgeving afwijken van de toepassing in de praktijk.

Meer specifiek verdienen een aantal problemen volgens de *High Level Group* voor «*Mobstacles*» prioriteit om te worden aangepakt:

- Inadequate financiering voor mobiliteit, gebrek aan terugkeersubsidies en carrière-ontwikkeling (onderzoekers zijn terughoudend om mobiel te zijn vanwege de angst buiten het systeem te vallen. Als ze wel mobiel zijn en na een paar jaar terugkeren naar het land van herkomst moeten ze vaak opnieuw beginnen, ze hebben geen permanente positie en hun werk in het buitenland wordt niet erkend).
- Immigratiebeperkingen die derdelanders kunnen belemmeren bij te dragen aan de ERA (er is bijv. geen bewegingsruimte wanneer ze binnen Europa door niet-Schengenlanden willen reizen om toegang tot speciale onderzoekinfrastructuur of wetenschappelijke conferenties te krijgen).
- Sociale zekerheidsrechten en fiscale aspecten. Verschillen in deze stelsels binnen de ERA maken mobiliteit minder aantrekkelijk. Derdelanders lopen het risico dubbel belasting te moeten betalen of ze kunnen hun opgebouwde pensioenrechten verliezen als er geen bilaterale afspraken gemaakt zijn.
- Auteursrechten: problemen doen zich vooral voor bij intersectorale mobiliteit
- De erkenning van diploma's is soms nog een probleem
- Er wordt nauwelijks rekening gehouden met de familie-omstandigheden van de onderzoeker. (zwangerschapsverloven kunnen ongunstiger zijn; het «duale carrière probleem» doet zich voor e.d.)
- Gender: zie het ETAN-rapport over *Women and Science*. Vrouwen krijgen met meer belemmeringen in hun carrièrevoortgang te maken dan mannen.

De strategie die door de Commissie wordt voorgesteld om bovengenoemde problemen het hoofd te bieden richt zich op twee hoofdlijnen:

1. een gunstige omgeving creëren voor mobiele onderzoekers voor hun gehele carrière
2. financiële maatregelen.

Ad 1. Gunstige omgeving voor het onderzoek creëren door:

- Verbeteren van informatie over mobiliteit (internetportaal voor vacatures en informatie over de specifieke regio's m.b.t. wet- en regelgeving, financieringsmogelijkheden, praktische informatie)
- Verzamelen van statistische informatie over mobiliteit met speciale aandacht voor de gender-dimensie
- Verbeteren van de praktische ondersteuning aan onderzoekers door:
 - het oprichten van mobiliteitscentra voor informatie over de woon/verblijfsituatie,
 - kinderopvang,

- advies over carrièremogelijkheden voor partner e.d.;
- het opzetten van een netwerk van de nationale «Ombudsmannen» voor klachten van onderzoekers;
- het bevorderen van betere internationaal opgezette wervingsmethoden (advertiser).
- Kwalitatieve aspecten: de Commissie pleit bij de lidstaten voor het organiseren van inter-ministeriële vergaderingen over belemmeringen van directe zorg voor de ERA; het uitwisselen van *best practice* en *benchmarking* en hierop gebaseerd het voorbereiden van een kwaliteitscharter voor de ontvangst van buitenlandse onderzoekers. Zo'n charter garandeert een minimumniveau voor ondersteuning aan buitenlandse onderzoekers door de betrokken instellingen.
- Verbetering wet- en regelgeving voor de mobiliteit buiten de specifieke verblijfplaats. De Commissie zal de mogelijkheid onderzoeken om een «EC researcher card» of een zgn. «wetenschappelijk visum» te introduceren. Ook wordt gekeken naar verbetering van sociale zekerheid (werkloosheidsuitkering, opbouwen pensioen, e.d.).

Ad 2. Financiële ondersteuning

Financiële maatregelen moeten verder gaan dan alleen het geven van fellowships. Er moet systematisch aandacht worden besteed aan terugkeer van onderzoekers naar en reïntegratie binnen Europa, de situatie van gezinnen en financiële compensatie voor belemmeringen die met mobiliteit te maken hebben. Deze aspecten zijn volgens de Commissie medebepalend geweest voor het opstellen van het volgende Kaderprogramma voor onderzoek dat van 2002–2006 gaat lopen.

Acties zijn gericht op:

- het openen en verbreden van de bestaande instrumenten om onderzoekers aan te moedigen om mobiliteitservaring op te doen
- toename en diversificatie van de beschikbare subsidiemogelijkheden
- introductie van een systematisch mechanisme voor terugkeer naar en professionele integratie en reïntegratie van onderzoekers binnen Europa
- het door financiële incentives stimuleren en bevorderen van excellent onderzoek (zichtbaar en aantrekkelijk maken)
- de mogelijkheid om meer open en systematischer toegang te verschaffen voor derdelanders
- toegang tot financieringsmechanismen van nationale en regionale mobiliteitsprogramma's die opengesteld worden voor onderzoekers vanuit ander Europese landen.

Voor beleidsondersteuning wil de Commissie in samenwerking met de lidstaten een soort *scoreboard* opzetten, zodat op een systematische manier kan worden gevolgd hoe het mobiliteitsbeleid zich ontwikkelt a.g.v. de voorgestelde strategie.

Rechtsbasis van het voorstel:

N.v.t., het betreft een mededeling van de Commissie. Het in de Mededeling aangekondigde voorstel vindt wel zijn uitwerking in het volgende Kaderprogramma voor onderzoek (dat is gebaseerd op artikel 166, lid 3 van het Verdrag).

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Positief: Door middel van de activiteiten op het gebied van mobiliteit heeft de Europese Unie een belangrijke verantwoordelijkheid voor onderzoek en innovatie die complementair is aan de inspanningen van de lidstaten. De voorgestelde maatregelen zijn ook vanuit het oogpunt van proportionaliteitstoets positief te beoordelen.

Nederlandse belangen:

De prioriteiten sluiten goed aan bij het (bredere) Nederlandse onderzoek-beleid, zoals bijvoorbeeld neergelegd in het Wetenschapsbudget 2000. Mobiliteit van onderzoekers is essentieel voor een verbeterd onderzoeksklimaat in Europa en in Nederland. De aandacht voor jonge onderzoekers, de structurele samenwerking tussen en creatieve ruimte voor onderzoekers hebben de volle nationale aandacht. Nederland heeft de laatste jaren goed gescoord in de mobiliteitsactiviteiten van de EU. Voor alle toekomstige mobiliteitsactiviteiten bepleit ook Nederland sterk het inrichten van faciliteiten voor family-allowances en het creëren van mogelijkheden om de taal van het gastland te leren.

Het voorgenomen Kaderprogramma stelt een aantal verschillende soorten fellowships voor. Met betrekking tot deze varianten valt het volgende op te merken. Voor *individual fellowships* zijn de onder het KP-5 gehanteerde leeftijdsgrenzen nodig voor zover het universitaire instellingen betreft om post-doc-hopping te voorkomen en om jonge mensen de gelegenheid te geven mobiel te zijn. Nederland vindt het essentieel dat een *substantieel schema* voor research training op *post-graduate niveau* wordt geïntroduceerd. De studenten voor PhD's zouden maximaal 3 jaar een beurs moeten kunnen krijgen. Voor de *host-fellowships* zou een sterke programmalijn kunnen worden ontwikkeld voor industry-hosts enz., waarvoor de leeftijdsgrens niet gehandhaafd hoeft te worden, want ook de oudere en zeer ervaren onderzoekers kunnen welkom zijn bij het bedrijfsleven. Tot nu toe waren *return fellowships schemes* gericht op cohesie (capaciteitsbevordering voor de less favoured regions). Voor KP-6 stelt NL de *introdactie van een brain retain fellowship schema* voor. Dit zou twee vormen kunnen aannemen:

- individual fellowship scheme: een fellowship waar een eerste periode (minstens een jaar) buiten Europa wordt besteed en een latere periode (ook minstens een jaar) in een Europees land (niet noodzakelijkerwijs het land van oorsprong).
- co-funding op een competitieve basis van research-instellingen in Europa om jonge op top-niveau werkende onderzoekers naar Europa (terug) te halen en hem/haar een eigen onderzoeksgroep te laten opstarten. Als voorwaarde voor het contract moet het host-instituut zich committeren aan het feit dat ze de groep structureel een plaats biedt nadat de EU-bijdrage is gestopt.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

Geen consequenties voor nationale/decentrale regelgeving. V.w.b. implementatieproblemen: in afzonderlijke Nederlandse regio's kunnen buitenlandse onderzoekers problemen ervaren doordat elke individuele belastinginspecteur de wet-/regelgeving m.b.t. bijv. de inkomstenbelasting zeer streng kan interpreteren.

Rol EP in besluitvormingsprocedure:

Het EP wordt d.m.v. deze Mededeling geïnformeerd. Voor het volgende kaderprogramma geldt de co-decisieprocedure (art 251 EG).

Fiche 3: Samenwerking op hoger onderwijs-gebied

Titel: Mededeling van de Commissie aan EP en Raad: Over een nauwere samenwerking met derde landen op hoger onderwijs gebied

Datum raadsdocument: 26 juli 2001
nr. Raadsdocument: 10954/01 EDUC 97
nr. Commissiedocument: COM(2001) 385 definitief
Eerstverantwoordelijke ministerie: OCW i.o.m. JUST

Behandelingstraject in Brussel:

Deze mededeling zal worden behandeld in de Onderwijs-Raad. Voorzien is dat dit de Raad van 28 november a.s. zal zijn. De voorbereiding zal in het EU-Onderwijscomité plaatsvinden.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

Geen. Er wordt geen nieuw geld vrijgemaakt. Zo nodig zal er in bestaande programma's reallocatie van geld plaatsvinden

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Achtergrond: Veel derde landen zien potentiële voordelen in multilaterale samenwerking met Europese instellingen van Hoger Onderwijs (HO). Daarom staat er in vele samenwerkingsovereenkomsten tussen de EU en derde landen een onderwijsparagraaf. Deze krijgt echter vaak geen follow-up. Daarnaast zijn de Europese landen, waaronder Nederland, zich in toenemende mate bewust van het belang van een goede en versterkte positionering van hun HO-instellingen in het buitenland. Een versterkte en meer toegespitste multilaterale samenwerking tussen de EU en derde landen is daarom van belang voor zowel de EU als deze derde landen. De mededeling is ook van toepassing op de kandidaat-lidstaten zolang zij nog niet tot de EU zijn toegetreden.

Doelstellingen: Om dit te bereiken worden er twee doelstellingen geformuleerd:

- het ontwikkelen van het wederzijdse menselijk kapitaal, met het oog op de uitdagingen die de globalisering en de kennismaatschappij ons stellen;
- het promoten van de EU als een wereldwijd centrum voor excellentie voor studie/training, wetenschappelijk en technologisch onderzoek.

Voorgestelde instrumenten.

Steun voor:

- multilaterale samenwerking tussen de EU en derde landen HO-instellingen;
- het vergroten van mobiliteit binnen deze samenwerking;
- accreditatie van het Europese systeem van creditpunten (ECTS);
- uitbreiding van centra van Europese studies en Jean Monet-leerstoelen in derde landen,
- het ontwikkelen van echte Europese onderwijscurricula en bi-diplomering bij HO-instellingen in de EU;
- het opzetten van een proefprogramma met Z-Amerika voor post-universitaire studiebeurzen.

Inspanningen van de EU om te komen tot geharmoniseerde toegangs- en verblijfscriteria voor derde landers voor studiedoeleinden zullen worden voortgezet.

Rechtsbasis:

N.v.t., het betreft een mededeling.

Subsidiariteitstoets, deregulering:

Positief: de samenwerking tussen de EU als geheel en derde landen dient meer gefocust geconcentreerd en versterkt te worden: Het is belangrijk dat de EU (naast de bilaterale samenwerking die de lidstaten zelf opzetten

en stimuleren) zich inzet voor versterking van de Europese dimensie in de samenwerking en voor versterking van de multilaterale samenwerking tussen de EU en derde landen. Naar het zich laat aanzien zijn de voorgestelde instrumenten hiervoor geschikt.

Met inachtneming van de nationale verantwoordelijkheid in deze zal Nederland het streven van de EU om te komen tot harmonisatie van toegangs- en verblijfscriteria voor derde-landers voor studietoelagen ondersteunen.

Nederlandse belangen:

Nederland is zelf ook bezig de internationale positionering van zijn HO-instellingen te versterken. Verwacht mag worden dat de door de EU voorgestelde initiatieven dit beleid zullen versterken.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

N.v.t. Er worden geen implementatieproblemen voorzien.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Het EP wordt d.m.v. deze Mededeling geïnformeerd.

Fiche 4: Handel met voorkennis en markmanipulatie

Titel: Richtlijn betreffende handel met voorkennis en markmanipulatie (marktmisbruik)

Datum Raadsdocument: 11 juni 2001
nr. Raadsdocument: 9763/01
nr. Commissiedocument: COM (2001) 281 fin
Eerstverantwoordelijke ministerie: FIN i.o.m. JUST, EZ

De huidige voorwetenschapsrichtlijn is geïmplementeerd in de Wet toezicht effectenverkeer. De implementatie van deze ontwerp-richtlijn, die zowel ziet op voorwetenschap als koersmanipulatie, zal met name in de Wet toezicht effectenverkeer 1995 plaatsvinden.

Behandelingstraject in Brussel:

Behandeling in de werkgroep van de Raad is op 16 juli begonnen.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

Geen

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De richtlijn heeft tot doel de integriteit van de Europese financiële markten te waarborgen, gemeenschappelijke regels tegen marktmisbruik voor geheel Europa vast te stellen en ten uitvoer te leggen en het vertrouwen van beleggers in deze markten te vergroten. De richtlijn voorziet allereerst in een definitie van zowel voorwetenschap als koersmanipulatie. Daarnaast is voorzien in een verbod om voorwetenschap aan een derde mede te delen. Deze drie bepalingen zijn gericht tot alle natuurlijke en rechtspersonen. Ter verduidelijking is een niet-uitputtende lijst van methoden die worden gebruikt om de markt te manipuleren opgenomen. Vervolgens wordt voorzien in openbaarmakingsverplichtingen, opdat het publiek zo snel mogelijk van voorwetenschap in kennis wordt gesteld. De lidstaten dienen één toezichthouder aan te wijzen die ervoor dient te zorgen dat de ingevolge de richtlijn vastgestelde bepalingen worden toegepast. Ten behoeve hiervan wordt een aantal bevoegdheden opgesomd die de bevoegde autoriteit minimaal dient te krijgen voor de vervulling van haar taken. Zij oefent deze bevoegdheden hetzij rechtstreeks, hetzij in samenwerking met andere autoriteiten, zoals justitiële autoriteiten, uit. Voorzien is in bepalingen over de samenwerking tussen toezichthouders. De actualisering van de normen in de richtlijn kan op een relatief snelle wijze plaatsvinden door de Commissie in samenwerking met het ingestelde Effectencomité, conform de comitologie procedures. Hierdoor kan beter op actuele marktontwikkelingen worden ingespeeld dan thans het geval is, zonder dat de gehele richtlijn op formele wijze opnieuw behoeft te worden vastgesteld.

Rechtsbasis van het voorstel:

artikel 95 van het EG-Verdrag.

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Subsidiariteit: positief. Beoogd is om te komen tot een geharmoniseerde Europese effectenmarkt. Dit betekent dat het noodzakelijk is om te komen tot één normenstelsel. Aandachtspunt hierbij is het feit dat de huidige formulering van taken en bevoegdheden van de toezichthouder mogelijk tot gevolg zou kunnen hebben dat lidstaten hun rechtssysteem moeten aanpassen omdat niet voldoende ruimte wordt geboden om strafrechtelijke aangelegenheden over te laten aan justitiële autoriteiten.

Proportionaliteit/deregulering: positief.

Nederlandse belangen:

Een systeem van handhaving van de strafbepalingen van voorwetenschap en koersmanipulatie dat binnen de lidstaten op een bepaald minimum-niveau gelijkgetrokken is komt de handhaafbaarheid van deze strafbepalingen ten goede. Ook afspraken over de samenwerking tussen de toezichthouders komen hieraan ten goede. De Nederlandse belegger is gebaat bij integriteit van de markt op dit terrein.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

De richtlijn voorziet in wijzigingen van de bestaande regelgeving. De verbodsbepaling van koersmanipulatie zal in de Wet toezicht effectenverkeer 1995 moeten worden opgenomen. Thans voorziet het Wetboek van Strafrecht hierin. Voor de details van de wijzigingen zal de uitwerking van verscheidene voorstellen moeten worden afgewacht. De implementatie van de richtlijn zou, ingevolge de resolutie van de Europese Raad van maart 2001 in Stockholm tot realisatie van de prioriteiten gesteld door de Wijze mannen (o.l.v. Lamfalussy), moeten worden gerealiseerd vóór het einde van 2003. Daarom streeft de Europese Commissie naar aanvaarding in de Raad en in het Europees Parlement in de loop van 2002.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Besluitvorming vindt plaats op basis van de co-decisieprocedure van artikel 251 van het Verdrag.

Fiche 5: Tabaksreclame

Titel: Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de reclame en sponsoring voor tabaksproducten.

Datum Raadsdocument: 21 juni 2001.
nr. Raadsdocument: 10184/01, SAN 82 CODEC 637.
nr. Commissiedocument: COM (2001) 283.
Eerstverantwoordelijke ministerie: VWS i.o.m. EZ, JUST

Behandelingstraject in Brussel:

Presentatie in de Gezondheidsraad van 5 juni 2001. Eerste behandeling in de Raadswerkgroep Gezondheid van 2 juli 2001.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):
geen.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het richtlijnvoorstel is bedoeld ter vervanging van Richtlijn 98/43/EG van 6 juli 1998, die door het EG-Hof van Justitie op 5 oktober 2000 nietig is verklaard. Het nu voorliggende voorstel strekt ertoe de regeling van de reclame en sponsoring voor tabaksproducten in lijn te brengen met de doelstelling om belemmeringen voor het functioneren van de interne markt uit de weg te ruimen, conform de rechtsgrondslag van artikel 95. Doel van het voorstel is dan ook de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten teneinde belemmeringen voor het functioneren van de interne markt uit de weg te ruimen, met het doel het vrije verkeer van goederen en diensten te waarborgen die de regels van de richtlijn in acht nemen. Overeenkomstig de lijn in het Hof-arrest komt dit neer op harmonisatie van de wet- en regelgeving van de lidstaten, voorzover betrekking hebbend op grensoverschrijdende reclame en sponsoring voor tabaksproducten, ter voltooiing van de interne markt. De te nemen maatregelen houden in:

- een vergaande beperking van tabaksreclame in de pers en in andere gedrukte publicaties;
- geen tabaksreclame in diensten van de informatiemaatschappij;
- een verbod op radioreclame voor tabaksproducten;
- geen sponsoring van radioprogramma's door tabaksfabrikanten;
- een verbod op tabakssponsoring van evenementen of activiteiten met grensoverschrijdende effecten;
- geen gratis verspreiding van tabaksproducten uit een oogpunt van promotie in het kader van de sponsoring van de hiervoor bedoelde evenementen.

Rechtsbasis van het voorstel:

Artikel 95 van het EG-Verdrag

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Op het eerste gezicht positief. Harmonisatie van de wet- en regelgeving van de lidstaten op onderhavig terrein kan het beste geschieden in communautair kader. Het gekozen instrument is proportioneel.

Nederlandse belangen:

Vermindering van handelsbelemmeringen, gepaard gaande met intensivering van de tabakspreventie en dus uiteindelijk minder ziekte en sterfte.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenehdi IPO/VNG)

Nadat de Richtlijn tot stand is gekomen, zal deze, waar nodig en gewenst, worden geïmplementeerd via een wijziging van de Tabakswet.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:
Co-decisie (art 251 EG)

Fiche 6: Grensoverschrijdende betalingen in Euro

Titel: Voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over grensoverschrijdende betalingen in euro.

Datum raadsdocument: 20 augustus 2001.
nr. Raadsdocument: 11440/01
nr. Commissiedocument: COM(2001) 439 def
Eerstverantwoordelijke ministerie: FIN i.o.m. EZ

Behandelingstraject in Brussel:

Het voorstel is geagendeerd op de Interne Marktraad van 27 september en zal worden behandeld in de Raadswerkgroep Consumer Protection and Information.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

Geen

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De Europese Commissie heeft een verordening voorgesteld waarin wordt bepaald dat de tarieven voor grensoverschrijdende retailbetalingen (dus van bedragen t/m € 50 000) niet hoger mogen zijn dan die voor binnenlandse betalingen. Voor opnames bij geldautomaten en voor pinbetalingen zou deze verplichting per 1-1-2002 en voor grensoverschrijdende overmakingen per 1-1-2003 moeten gaan gelden. Tevens wordt voorgesteld de betalingsbalansrapportageverplichtingen verder te vereenvoudigen. Achtergrond van deze verordening vormen de nog steeds hoge prijzen voor grensoverschrijdende betalingen (met name voor overmakingen en opnames uit buitenlandse geldautomaten).

Rechtsbasis:

Art. 95 EG, zijnde de rechtsbasis voor maatregelen die ertoe dienen het functioneren van de interne markt te vergemakkelijken. Er zijn enige twijfels gerezen over deze rechtsbasis. Enerzijds kan worden gesteld dat het hier gaat om tarieven die door ondernemingen individueel of mogelijk collectief zijn vastgesteld en niet om nationale regelgeving die deze tarieven voorschrijft, zodat formeel niet voldaan zou zijn aan de voorwaarden van art. 95 EG. Anderzijds lijkt de strekking van het voorstel in lijn te zijn met het doel van art 14 EG (het wegnemen van *alle* handelsbelemmeringen binnen de interne markt) waardoor het binnen de reikwijdte van artikel 95 zou kunnen vallen, ook al wordt er geen nationale regelgeving geharmoniseerd.

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Subsidiariteit: Positief; de doelstelling van deze verordening leent zich bij uitstek voor een communautaire aanpak.

Proportionaliteit: Het middel (Verordening) alleen is onvoldoende om het doel te realiseren. Bovendien is het de vraag of het voorstel in deze vorm het beste middel is.

Nederlandse belangen:

Een goed werkend grensoverschrijdend betalingssysteem in Europa is mede gelet op de omvang van de Nederlandse handel van groot belang voor de Nederlandse economie en zal voorts de acceptatie van de Euro bevorderen. Lagere tarieven zullen de grensoverschrijdende transacties van consumenten kunnen bevorderen hetgeen de interne markt in de EU zal versterken. Dit zal meer in het bijzonder ten voordele zijn van het MKB (o.a. grensverkeer). Verder heeft het voorstel gevolgen voor het Nederlandse bankwezen: bij afwezigheid van binnenlandse tarifiëring zouden grensoverschrijdende betalingen nagenoeg gratis worden. Uitgaande van

de huidige tarieven zou dit de Nederlandse banken naar schatting ruim 300 miljoen gulden per jaar kosten.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

Het betreft een verordening (directe werking). Wetswijziging is niet nodig.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Het betreft een co-decisie-procedure, artikel 251 EG-verdrag.

Fiche 7: Betaalbare pensioenen

Titel: Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement en het Economisch en Sociaal Comité: Ondersteuning van de nationale strategieën ten behoeve van veilige en betaalbare pensioenen door middel van een geïntegreerde benadering

Datum Raadsdocument: 6 juli 2001
nr. Raadsdocument: 10672/01
nr. Commissiedocument: COM(2001) 362 definitief
Eerst verantwoordelijk ministerie: SZW i.o.m. FIN, EZ, BZ, BZK, VWS

Behandelingstraject in Brussel:

Na bespreking in Comité Sociale Bescherming (SPC) en Comité voor de economische politiek (EPC) zullen aan de Raad voor de Werkgelegenheid en Sociaal Beleid ontwerp-doelstellingen worden voorgelegd voor het beleid van de lidstaten ten aanzien van pensioenen. Na vaststelling worden deze aangeboden aan de Europese Raad van Laken (december 2001) ter voorbereiding van de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad te Barcelona.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):
n.v.t.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De mededeling vormt een uitwerking van de conclusie in de Europese Raad te Göteborg in juni 2001 dat er behoefte bestaat aan een alomvattende aanpak om het hoofd te kunnen bieden aan de uitdagingen van een vergrijzende samenleving. Om de betaalbaarheid van de pensioenstelsels op lange termijn te garanderen, werden in die Raad de volgende drie algemene uitgangspunten onderschreven:

- waarborgen van de capaciteit van de pensioenstelsels, zodat zij aan hun sociale doelstellingen kunnen voldoen;
- behoud van de betaalbaarheid van de pensioenstelsels,
- verbetering van het vermogen van de pensioenstelsels om in te spelen op de veranderende behoeften van de samenleving en individuen.
- In de mededeling wordt voor die aanpak in het algemeen het uitgangspunt van de *open coördinatiemethode* benadrukt, opdat de respectieve verantwoordelijkheden van de beleidsmakers op Europees en nationaal niveau ongewijzigd blijven. Beoogd wordt een geïntegreerd kader te creëren voor de uitwisseling van informatie over nationale strategieën om een toereikende en betaalbare pensioenvoorziening op de lange duur veilig te stellen.
- Binnen dit kader en ook in het licht van de in de mededeling van de Commissie van 11 oktober 2000 «De ontwikkeling van de sociale bescherming op de lange termijn: veilige en houdbare pensioenen»¹ voorgestelde tien uitgangspunten, stelt de Commissie bij de volgende thema's de volgende doelstellingen voor ter ondersteuning van de nationale strategieën om de toekomst van de pensioenstelsels te garanderen.

Toereikende pensioenen

- Zorg ervoor dat ouderen over een acceptabele levensstandaard beschikken, deel hebben aan de economische welvaart van hun land en actief kunnen deelnemen aan het openbare, sociale en culturele leven.
- Geef iedereen toegang tot adequate pensioenregelingen die noodzakelijk zijn om de levensstandaard van zijn/haar keuze te handhaven na pensionering op grond van leeftijd of arbeidsongeschiktheid en van die van hun nabestaanden in het geval van overlijden.

¹ COM(2000) 622 def.

De betaalbaarheid van openbare en particuliere pensioenregelingen

- Verwezenlijk in de context van de Werkgelegenheidsstrategie een grote arbeidsparticipatie, zodat de verhouding tussen actieven en gepensioneerden zo gunstig mogelijk blijft.
- Zorg dat pensioenstelsels, met name regelingen voor vervroegde uittrekking en arbeidsongeschiktheid en de wisselwerking ervan met de belasting- en sociale zekerheidsstelsels, doeltreffende prikkels bieden voor de arbeidsdeelname van oudere werknemers; dat werknemers niet worden aangemoedigd om vervroegd met pensioen te gaan en er nadelen van ondervinden dat zij na de normale pensioengerechtigde leeftijd blijven doorwerken en dat pensioenstelsels geleidelijke pensioenering vergemakkelijken.
- Handhaaf in de context van het veilig stellen van de overheidsfinanciën in de toekomst en met het oog op de noodzaak om het budgettaire effect van vergrijzende bevolking op te vangen de voor pensioenen bestemde overheidsbestedingen als een percentage van het BBP dat verenigbaar is met het Stabiliteits- en Groeipact. Het kan hierbij onder meer gaan om het opbouwen van specifieke reservefondsen, indien de autoriteiten dat wenselijk achten.
- Zorg voor het juiste evenwicht tussen de actieven en de gepensioneerden door de benodigde aanpassingen van premies en belastingen en pensioenuitkeringen.
- Zie er door middel van adequate wetgeving op nationaal en Europees niveau op toe dat particuliere, kapitaalgedekte pensioenregelingen ook in de toekomst steeds efficiënter en economisch verantwoord de pensioenen kunnen verstrekken waarop degenen die onder de regelingen vallen recht hebben.

Modernisering van de pensioenstelsels om te kunnen inspelen op de behoeften van de samenleving en die van het individu

- Stem de pensioenstelsels af op de eisen van flexibiliteit en zekerheid op de arbeidsmarkt en zie erop toe dat arbeidsmarktmobiliteit binnen en tussen lidstaten en afwijkende arbeidssituaties niet tot een buitensporig verlies van pensioenrechten leiden en de pensioenstelsels arbeid als zelfstandige niet ontmoedigen.
- Herzien de pensioenstelsels om een einde te maken aan de op geslacht gebaseerde discriminatie en pak tegelijkertijd de oorzaken van seksegerelateerde ongelijke situaties bij de pensioenopbouw aan (zoals onderbrekingen van de loopbaan om gezinsredenen en actuariële factoren).
- Maak de pensioenstelsels transparanter en beter voorspelbaar en zorg dat ze zich aan veranderende omstandigheden kunnen aanpassen. Stel betrouwbare en begrijpelijke informatie beschikbaar over de toekomstverwachtingen van de pensioenstelsels op lange termijn, met inbegrip van prognoses betreffende de gevolgen van demografische, sociale en economische veranderingen en het effect van geplande beleidsmaatregelen op de resultaten van de pensioenstelsels, met name met betrekking tot de te verwachten ontwikkeling van uitkeringsniveaus en premiepercentages. Verbeter de methodologische basis voor een efficiënt toezicht op de pensioenhervormingen en het pensioenbeleid.

Om de voortgang in de richting van de hierboven genoemde doelstellingen te meten, acht de Commissie een groot aantal uiteenlopende indicatoren nodig.

Voorts benadrukt de Commissie dat voor de hervorming van de pensioenstelsels een veel omvattende en geïntegreerde benadering nodig is van het werkgelegenheids-, sociale zekerheids- en budgettaire beleid.

Tenslotte meent de Commissie dat de lidstaten hun strategieën voor het waarborgen van een toereikende pensioenvoorziening in de toekomst en voor de modernisering van hun pensioenstelsels in geïntegreerde nationale strategieverslagen dienen uiteen te zetten. die voor juli 2002 ingediend zouden moeten worden ten behoeve van een beoordeling door de

Commissie. Deze zal besproken worden in de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in 2003.

Aan de hand van nadien aangepaste nationale strategieverslagen over de betaalbaarheid van de pensioenen stelt de Commissie voor dat in 2005 een omvangrijke evaluatie wordt uitgevoerd op basis van de meest recente beschikbare gegevens en een dialoog met alle betrokken partijen.

Rechtsbasis van het voorstel:

N.v.t, het betreft een Mededeling.

Subsidiariteitstoets, proportionaliteit, deregulering:

De toets van de subsidiariteit, proportionaliteit en deregulering is positief. In de huidige strategie wordt overigens niet voorzien in Europese wet- en regelgeving.

Nederlandse belangen:

De mededeling is aan de orde gekomen op de Informele Sociale Raad in Luik (7 juli 2001). Daarbij heeft Nederland steun gegeven aan de voorgestelde integrale strategie, waarbij de toereikendheid en betaalbaarheid van pensioenstelsels met elkaar in balans zijn. De mededeling van de Commissie vormt in dat verband naar het oordeel van Nederland een heldere en evenwichtige bijdrage

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. lagere overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

De Mededeling van de Commissie bevat geen voorstellen voor Europese wet- en regelgeving.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Het Europees Parlement zal advies uitbrengen over de mededeling.

Fiche 8: Asbest

Titel: Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 83/477/EEG van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk

Datum raadsdocument: 27 juli 2001
Nummer raadsdocument: 11326/01
Nummer Commissiedocument: COM(2001) 417 def
Eerstverantwoordelijke departement: SZW i.o.m. VROM, VWS, BZ

Behandelingstraject Brussel:

Het Belgische voorzitterschap heeft laten weten het voorstel in de tweede helft van 2001 te willen behandelen in de Raad. In een concreet behandelingstraject is nog niet voorzien.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

Nihil. Het voorstel voorziet niet in activiteiten die financiële lasten met zich meebrengen voor de EU.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel

Alvorens op de inhoud van het wijzigingsvoorstel van de Commissie in de gaan wordt allereerst de achtergrond van de totstandkoming van het voorstel geschetst.

Achtergrond van het wijzigingsvoorstel:

1. De Raad verzocht de Commissie in zijn conclusies (98C 142/01) voorstellen te doen voor wijziging van Richtlijn 83/477/EEG. De Commissie werd gevraagd daarbij in acht te nemen de bescherming van werknemers die de hoogste risico's lopen, in de beoordeling van de risico's niet uitsluitend rekening te houden met structurele maar ook met incidentele blootstelling, werknemers te scholen uitgaande van de specifieke blootstellingsrisico's, beschermingsmaatregelen vast te stellen om het risico op het vrijkomen van asbest zoveel mogelijk te reduceren en wettelijke normen voor de asbestconcentratie op de arbeidsplaats te herzien. De raadsconclusies bevatten geen asbestverbodstekst omdat hier geen unanimiteit over bereikt kon worden. Bij de stemming van de Raad over de conclusies verklaarde Nederland dat een volledig verbod op het gebruik van asbest op de langere termijn de meest effectieve maatregel is om werknemers te beschermen. Een ruime meerderheid van de delegaties steunde deze verklaring, waardoor er zich voor het eerst een ruime meerderheid van de lidstaten aftekende die zich formeel vóór een Europees asbestverbod uitsprak.
2. In maart 1999 bracht het Economisch en Sociaal Comité advies uit aan de Commissie over een reeks van maatregelen, vergelijkbaar met de Conclusies van de Raad zoals genoemd onder 1. De Commissie Sociale Zaken van het Europees Parlement heeft dit advies ondersteund.
3. Na jarenlange discussie gaf de Raad in juli 1999 haar goedkeuring aan een verbod op het op de markt brengen van chrysotiel asbest (richtlijn 1999/77/EG), de meest toegepaste asbestsoort die nog niet was verboden. Het verbod dient uiterlijk op 1 januari 2005 in de lidstaten geïmplementeerd te zijn en heeft betrekking op producten waaraan asbest opzettelijk is toegevoegd. Geheel nieuwe toepassingen van asbest zijn vanaf 27 augustus 1999 tot de genoemde uiterlijke inwerkingsdatum van het asbestverbod niet toegestaan. Het asbestverbod is een wijziging van bijlage I bij Richtlijn 76/769/EEG van de Raad, betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de beperking

van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (asbest).

Inhoud van het wijzigingsvoorstel

1. In verband met de vaststelling van Richtlijn 89/391/EEG komt de uitzondering die in de asbestrichtlijn is gemaakt voor de scheepvaart en de luchtvaart te vervallen
2. Herziening van de CAS-nummers (Chemical Abstract Service) van de soorten asbestvezels waarvoor de richtlijn geldt
3. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een licht en een zwaarder arbeidsbeschermingsregime. Het onderscheidingscriterium tussen beide regimes is een nader gedefinieerde blootstellingsduur van twee uur over een vastgestelde periode van zeven dagen. In de huidige richtlijn geldt in dit verband als criterium een actiewaarde, gedefinieerd als het asbestgehalte in de omgevingslucht, gemeten over een werkdag van acht uur. Overschrijding van deze waarde verplicht tot het zware regime. Omdat de actiewaarde komt te vervallen leidt overschrijding van de genoemde *blootstellingsduur tot het zwaardere regime*
4. Ten behoeve van het meten van vezelconcentraties in de omgevingslucht van de arbeidsplaats wordt, als gevolg van ontwikkelingen op het gebied van het uitvoeren van metingen, voorgesteld om bij voorkeur de WHO-meetmethode te gebruiken
5. De grenswaarde, gedefinieerd als de asbestconcentratie in de omgevingslucht van de arbeidsplaats, over een werkdag van acht uur, wordt verlaagd van 0,6 respectievelijk 0,3 vezel per kubieke centimeter naar een waarde op het niveau van 0,1 vezel per kubieke centimeter
6. Omdat de aanwezigheid van asbesthoudende materialen vaak niet bekend is en werknemers ten gevolge van deze kennishiaat een groot risico lopen op blootstelling aan asbest, worden werkgevers verplicht om voorafgaand aan onderhouds- of sloopwerkzaamheden, het asbesthoudend materiaal te inventariseren
7. Vanwege de grote gevaren op hoge blootstelling aan asbest bij asbestsloop/verwijderingswerkzaamheden, dienen bedrijven, eventueel via certificering, hun vakbekwaamheid aan te kunnen tonen
8. Vanwege het specifieke karakter en de grote risico's op blootstelling aan asbest, dienen werknemers te zijn opgeleid waarbij een aantal specifiek omschreven aspecten minimaal aan de orde dient te komen
9. De bewaartijd van registers van individuele blootstellingsgegevens en de individuele gezondheidsdossiers worden vanwege de lange latentietijd voor het optreden van kanker door asbest en in overeenstemming met de overige communautaire wetgeving betreffende de preventie van beroepsgebonden kanker, verlengd van 30 naar 40 jaar
10. Hoewel het medisch toezicht beperkingen heeft, wordt hier toch het belang van gezien voor de preventie van asbestgerelateerde ziekten. Het wijzigingsvoorstel bevat een aanpassing als gevolg van ontwikkelingen van de stand van de diagnostiek

Rechtsbasis van het voorstel

Verdrag van de Europese Gemeenschap, Artikel 137, lid 2

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering: Positief.

De minimumvoorschriften zoals neergelegd in de wijzigingsrichtlijn zullen in belangrijke mate bijdragen aan meer uniformiteit van de regelgeving tussen de lidstaten met betrekking tot de arbeidsbescherming bij beroepsmatige blootstelling aan asbest maar laten tegelijk voldoende ruimte voor nationaal beleid terzake.

Nederlandse belangen:

In aanvulling op punt 10 c geldt dat een verbod op beroepsmatige activiteiten die leiden tot blootstelling aan asbest (met een aantal evidente uitzonderingen) in het onderhavige wijzigingsbesluit van belang wordt geacht¹. De voorgaande versie van het wijzigingsvoorstel bevatte een dergelijke verbodbepaling. Hoewel Nederland daar voorstander van is, bracht dit verbod de complicatie met zich mee dat het door Nederland noodzakelijk geachte hergebruik van bouw- en sloopafval (bsa) en van grond echter in gevaar zou komen. TNO-onderzoek heeft aangetoond dat bsa en grond vaak asbest bevatten dat niet geheel uit deze materialen is te verwijderen en dat beneden een zeker gehalte geen aanleiding geeft tot blootstelling, ook niet indien bsa wordt vermalen tot een fijnkorrelig product. In verband hiermee wenste Nederland een uitzondering op het algemene verbod.

In deze versie van het voorstel is de betreffende verbodsbepaling nu in zijn geheel geschrapt. De onderhavige kwestie is daarmee niet langer relevant. Echter, indien zou gebeuren wat Nederland bepleit, nl. een algemeen verbod op beroepsmatige handelingen met asbest, zou deze kwestie weer relevant worden.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG) alsmede informatie inzake mogelijke implementatie- en notificatieproblemen

- De nationale regelgeving, m.n. het Arbobesluit Arbeidsomstandighedenwet, dient op grond van de wijzigingsrichtlijn aangepast te worden. Dit heeft betrekking op de aspecten die in het kader van de opleiding van werknemers aan de orde dienen te komen. Voorts worden de grenswaarden voor de concentratie asbest in de omgevingslucht op één niveau gebracht en lager vastgesteld dan één van de nationale vigerende wettelijke grenswaarden voor asbest. Als laatste dient de verplichting voor werknemers te worden opgenomen om in het kader van de algemene risico-inventarisatie en risico-evaluatie (RIE), asbesthoudend materiaal te inventariseren voordat onderhouds- of asbest-sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd
- Er zijn geen consequenties voor decentrale overheden
- Er zijn geen implementatie- en notificatieproblemen te verwachten

Voorgestelde implementatietermijn (evt. commentaar haalbaarheid)

Gezien de beperkte consequenties van het wijzigingsvoorstel voor de nationale regelgeving, wordt de implementatietermijn voldoende geacht.

*Verdere afspraken w.o. zo nodig te volgen procedure en toetsen
voorgenomen regelgeving*

N.v.t.

Rol EP in de besluitvorming:

Co-decisie (art 251 EGV)

¹ Het asbestverbod (1999/77/EG), zoals genoemd onder «10 a.1 Achtergrond van het wijzigingsvoorstel, punt 3», verbiedt uitsluitend het op de markt brengen en gebruik van nieuwe asbesthoudende producten. Beroepsmatige handelingen met andere dan nieuwe asbesthoudende producten zal mogelijk blijven, ook na de inwerkingtreding van het verbod, uiterlijk vanaf 1 januari 2005. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld tweedehands gebruik van asbesthoudende producten, aan het delven en het op de markt brengen van grondstoffen waarin asbest van nature aanwezig is (voorbeelden zijn de winning van steenslag uit groeven of de winning van asbest uit asbestmijnen en de export hiervan buiten de EER).

Fiche 9: Milieubescherming d.m.v. strafrecht

Titel: Voorstel voor een richtlijn van het EP en de Raad inzake milieubescherming door het strafrecht

Datum Raadsdocument: 26 maart 2001
nr. Raadsdocument: 7407/01
nr. Commissiedocument: COM(2001)139
Eerstverantwoordelijke ministeries: JUST en VROM, i.o.m. V&W, LNV, EZ, BZ

Behandelingstraject in Brussel

Behandeling vindt plaats in de 3e pijler-werkgroep materieel strafrecht en vervolgens in de JBZ Raad.

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):

N.v.t.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het doel van de richtlijn is het effectiever toepassen van Gemeenschaps-wetgeving die de bescherming van het milieu tot doel heeft. De ontwerp-richtlijn is van toepassing op opzettelijk of in ernstige nalatigheid begane gedragingen voor zover ze inbreuk maken op Gemeenschapswetgeving die de bescherming van het milieu tot doel heeft of op de wet- en regelgeving die door lidstaten is vastgesteld om de desbetreffende Gemeenschapswetgeving ten uitvoer te leggen. De richtlijn verplicht de lidstaten doeltreffende, evenredige en afschrikkende strafrechtelijke sancties vast te stellen op gedragingen die met de desbetreffende Gemeenschapswetgeving in strijd zijn.

In de bijlage van het voorstel is een lijst van richtlijnen en verordeningen opgenomen waar het richtlijnvoorstel op van toepassing zal zijn. De richtlijn heeft betrekking op dezelfde onderwerpen als het Ontwerp-kaderbesluit van de Raad inzake milieubescherming via het strafrecht. Tijdens de JBZ-Raad van maart 2001 bereikten de lidstaten een politiek akkoord over dit ontwerp-kaderbesluit, dat onderlinge aanpassing van strafrechtelijke bepalingen van de lidstaten tot doel heeft. De nu door de Commissie voorgestelde richtlijn beoogt via een eerste pijler-instrument de bescherming van vergelijkbare milieubelangen door middel van strafrechtelijke sancties te waarborgen.

Rechtsbasis van het voorstel:

Artikel 175, lid 1 EGV

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Subsidiariteit: twijfelachtig.

De primaire verantwoordelijkheid voor de handhaving van het EG-milieurecht ligt bij de lidstaten. Daarbij staat het de lidstaten vrij om te kiezen voor een bepaald handhavingsregime. De regering is van mening dat nu het EG-verdrag de bevoegdheid geeft regels te stellen op het gebied van het milieu daarmee ook de mogelijkheid bestaat de strafrechtelijke sanctionering ter zake van milieu-overtredingen voor te schrijven. Daarbij is wel van belang dat de ontwerp-richtlijn de ruimte aan de lidstaten laat om andere instrumenten voor de handhaving in te zetten en als zodanig als aanvullend te karakteriseren is. Mits voldaan wordt aan de eisen van doeltreffendheid, evenredigheid, non-discriminatie en afschrikkende werking staat het ingevolge de rechtspraak van het EG-Hof de lidstaten immers vrij om te kiezen voor strafrechtelijke, bestuursrechtelijke of andere vormen van handhaving of combinaties van handhavingsinstrumenten.

Niet alle lidstaten voorzien in strafrechtelijke sancties tegen communautaire milieunormen en de meest ernstige inbreuken op de bepalingen van het Gemeenschapsrecht ter bescherming van het milieu, ook niet voor grensoverschrijdende milieuproblemen. Een minimumnorm van strafbare gedragingen naar aanleiding waarvan in elk geval strafrechtelijk optreden zou kunnen worden, kan naar het Nederlands oordeel bijdragen aan een adequate bescherming van het milieu. Strafrechtelijke handhaving is dus een aanvulling op andere, bijvoorbeeld bestuursrechtelijke instrumenten; versterking hiervan leidt tot een verbetering van het milieu.

Nederlandse belangen:

Nederland hecht vanwege het grensoverschrijdende karakter van bepaalde soorten milieuvuiling en vanuit concurrentieoverwegingen belang aan betere tenuitvoerlegging van het EG-milieurecht door alle lidstaten.

Nederland onderschrijft het streven om te komen tot een doeltreffende aanpak van milieubescherming en andere vormen van optreden die schade toebrengen aan het milieu. Nederland staat dan ook positief ten aanzien van de inhoud van dit voorstel, hetgeen ook blijkt uit de – positieve – Nederlandse houding ten aanzien van het (derde pijler) kaderbesluit, genoemd onder 10 a.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

Voorlopig niet aan de orde, aangezien de ontwerp-richtlijn in deze vorm thans niet in behandeling wordt genomen. Bovendien kan daarover, gelet op de bijzonder ruime strekking en de ruime kring van betrokken uitvoeringsinstanties terzake van de ontwerp-richtlijn, thans geen betrouwbare inschatting gemaakt worden. In NL is een groot deel van de handelingen al via onder andere de WED strafbaar gesteld. Een preciezere invulling zal plaatsvinden als de richtlijn werkelijk in onderhandeling zal worden genomen.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Co-decisie

Fiche 10: Strafrechtelijke bescherming financiële belangen Gemeenschap

Titel: Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap

Datum Raadsdocument: 17 juli 2001
nr. Raadsdocument: 11322/01
nr. Commissiedocument: COM (2001)272 def
Eerstverantwoordelijke ministerie: JUST i.o.m. FIN, BZ, LNV

Behandelingstraject in Brussel:
nog niet bekend

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar):
N.v.t.

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

De Commissie wijst er in de toelichting op dat de overeenkomst aangaande de bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschap van 26 juli 1995, alsmede de aanvullende protocollen,¹ nog niet door alle lidstaten zijn geratificeerd, waardoor voornoemde instrumenten nog altijd niet in werking zijn getreden. Voorts wijst de Commissie erop dat artikel 280 EG-Verdrag de Gemeenschap ertoe verplicht op dezelfde voet als de lidstaten maatregelen te nemen om de financiële belangen van de Gemeenschap in alle lidstaten op doeltreffende en gelijkwaardige wijze te beschermen. Daarom acht de Commissie het nodig dat «althans een deel van de huidige instrumenten van de derde pijler (worden) vervangen door een nieuw, op grond van artikel 280 EG-Verdrag aangenomen instrument» (pagina 6 van de toelichting). Daartoe strekt de voorliggende concept-richtlijn, die materieel gezien in hoge mate overeenkomt met de inhoud van voornoemde overeenkomst en protocollen. Het richtlijnvoorstel bevat onder meer definities van fraude (art 3), corruptie (art 4) en witwassen van geld (art 6), alsmede de verplichting tot strafbaarstelling van deze feiten. De toepassing van het strafrecht alsmede de rechtsbedeling (uitzonderingsbepalingen in Art 280 EG) worden met deze richtlijn niet beïnvloed.

Rechtsbasis van het voorstel:
Artikel 280 EG-Verdrag

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Subsidiariteitstoets: positief onder voorwaarden.

Inzake de subsidiariteit en de proportionaliteit is de regering van mening dat het EG-Verdrag de bevoegdheid geeft regels te stellen op het gebied van de fraudebestrijding en daarmee ook de mogelijkheid bestaat de strafrechtelijke sanctionering van frauduleuze handelingen voor te schrijven. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat de ontwerp-richtlijn de ruimte aan de lidstaten laat om andere, bijvoorbeeld bestuursrechtelijke, instrumenten voor de handhaving in te zetten, en als zodanig als aanvullend te karakteriseren is.

Bij het bepalen van de proportionaliteitsvraag wenst de regering ook de stand van zaken te betrekken met betrekking tot de voortgang van het ratificatieproces in de lidstaten van de onder a genoemde derde pijler-instrumenten.

Indien het ratificatieproces in alle lidstaten op korte termijn zou worden afgerond zou de rechtvaardiging voor deze richtlijn afnemen.

¹ Overeenkomst van 26 juli 1995 (PBEG C 316 van 27 november 1995), Protocol van 27 september 1996 (PBEG C 313 van 23 oktober 1996), Protocol van 27 september 1996 betreffende het Hof van Justitie (PBEG C 151 van 20 mei 1997) en het Tweede protocol van 19 juni 1997 (PBEG C 221 van 19 juli 1997).

Nederlandse belangen:

De Nederlandse regering is voorstander van een krachtige en effectieve bestrijding van EU-fraude. Op dit punt valt nog het nodige te verbeteren. Nederland erkent dat elke lidstaat daarin ook een eigen verantwoordelijkheid heeft.

Nederland onderschrijft dan ook het belang dat de Commissie hecht aan de ratificatie van de onder a) genoemde derde pijler-instrumenten, waarmee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan een gelijkwaardige strafrechtelijke bescherming van de financiële belangen van de Gemeenschappen, in het bijzonder ook met het oog op een adequate strafrechtelijke samenwerking. Nu de Eerste Kamer der Staten-Generaal op 19 juni jl. het laatste goedkeuringswetsvoorstel (27 509) heeft aanvaard, zal Nederland op korte termijn de ratificatie-procedures betreffende de overeenkomst en de drie protocollen kunnen afronden.

Het is nu van belang dat ook die lidstaten die het ratificatieproces nog niet hebben afgerond, dit proces op korte termijn voltooien. Mocht dit ratificatieproces verdere vertraging oplopen, dan kan de totstandkoming van de onderhavige richtlijn worden gezien als een andere, naar verwachting snellere, weg om het gewenste doel te bereiken.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

De nationale regelgeving is reeds aangepast als uitvloeisel van de onder a) genoemde derde pijler-instrumenten. Het is niet uitgesloten dat de WED aangepast moet worden bij totstandkoming van de richtlijn.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure:

Co-decisie